

Rolnummers : 208-211-212-213-
214-216-217-219-221 en 226

Arrest nr. 32/91
van 14 november 1991

A R R E S T

In zake : De beroepen tot gedeeltelijke vernietiging van artikel 2 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, ingesteld door de gemeenten KRAAINEM, LENNIK, MEISE, MERCHTEM, ZEMST, ZAVENTEM, LINKEBEEK, BEERSEL en STEENOKKERZEEL en door de stad VILVOORDE.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. DELVA en I. PETRY,
en de rechters D. ANDRE, K. BLANCKAERT, L.P. SUETENS,
M. MELCHIOR en P. MARTENS,
bijgestaan door de griffier L. POTOMS,
onder het voorzitterschap van voorzitter J. DELVA,

wijst na beraad het volgend arrest :

*

*

I. ONDERWERP

Bij verzoekschriften aan het Hof verzonden bij aangetekende brieven met poststempel van respectievelijk 22, 26, 27, 28 en 29 juni 1990 en 2 juli 1990, wordt beroep tot vernietiging ingesteld van artikel 2 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, voor zover het artikel 47, § 2, 4°, invoegt in het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen door :

- de gemeente Kraainem, A. Dezangrelaan 17, 1950 Kraainem (rolnr. 208);
- de gemeente Lennik, Marktpllein 18, 1750 Lennik (rolnr. 211);
- de gemeente Meise, Gemeenteplein, 1860 Meise (rolnr. 212);
- de stad Vilvoorde, Grote Markt, 1800 Vilvoorde (rolnr. 213);
- de gemeente Merchtem, Nieuwstraat 1, 1785 Merchtem (rolnr. 214);
- de gemeente Zemst, De Griet 1, 2940 Zemst (rol-nr. 216);
- de gemeente Zaventem, Stationsstraat 8, 1930 Zaventem (rolnr. 217);
- de gemeente Linkebeek, Gemeenteplein, 1630 Linkebeek (rolnr. 219);
- de gemeente Beersel, Brusselsesteenweg 196, 1650 Beersel (rolnr. 221);
- de gemeente Steenokkerzeel, Fuerisonplein 18, 1820 Steenokkerzeel (rolnr. 226).

De gemeente Beersel vordert bovendien de vernietiging van artikel 2 van het decreet van de Vlaamse

Raad van 20 december 1989 voor zover het de artikelen 47quinquies, 47sexies, 47octies, 47decies, §§ 2 en 4, en 47undecies wijzigt of invoegt in voormeld decreet van 2 juli 1981 van het Vlaamse Gewest.

Elk van die vorderingen is opgenomen in een verzoekschrift dat strekt tot vernietiging van de bepaling of de bepalingen waarvan de schorsing is gevorderd.

In al die zaken was eveneens een vordering tot schorsing ingesteld van de bepaling of bepalingen waarvan de vernietiging wordt gevorderd. Het Hof heeft die vorderingen tot schorsing verworpen bij arrest nr. 27/90 van 14 juli 1990.

II. DE RECHTSPLEGING

Bij beschikkingen van 25, 27, 28 en 29 juni 1990 en 2 en 4 juli 1990 heeft de voorzitter in functie conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof in de respectieve zaken de leden van de zetel aangewezen.

Bij beschikkingen van 4 juli 1990 heeft het Hof de zaken met rolnummers 208, 211, 212, 213, 214, 216, 217, 219, 221 en 226 samengevoegd.

Van de beroepen is conform artikel 76, § 4, van de organieke wet kennisgeving gedaan bij aangetekende brieven van 4 juli 1990.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 11 juli 1990.

Bij beschikking van 23 augustus 1990 heeft de voorzitter in functie, op verzoek van de Waalse Gewest-executieve, de termijn voor het indienen van een memorie verlengd tot 3 september 1990.

De Vlaamse Executieve en de Waalse Gewestexecutieve hebben ieder een memorie ingediend respectievelijk op 8 augustus 1990 en op 3 september 1990.

Van die memories is conform artikel 89 van de organieke wet kennisgeving gedaan bij ter post aangetekende brieven van respectievelijk 28 september 1990 en 30 oktober 1990.

De Vlaamse Executieve, de gemeente Zaventem en de gemeente Beersel hebben een memorie van antwoord ingediend respectievelijk op 31 oktober 1990 en 28 november 1990.

Bij beschikkingen van 28 november 1990 en 6 juni 1991 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 22 juni 1991 en 22 december 1991.

Bij beschikking van 16 januari 1991 heeft de voorzitter in functie rechter P. MARTENS aangewezen als lid van de zetel, gelet op de toelating tot het emeritaat van voorzitter J. SAROT en de aanwijzing van mevrouw I. PETRY als voorzitter.

Bij beschikking van 12 juni 1991 heeft het Hof beslist dat de samengevoegde zaken in gereedheid zijn en de dag van de terechtzitting bepaald op 9 juli 1991.

Van die beschikking is aan de partijen kennis gegeven en van de datum van de terechtzitting zijn hun advocaten verwittigd bij ter post aangetekende brieven van 14 juni 1991.

Ter terechtzitting van 9 juli 1991 :

- zijn verschenen :
Mr. M. DENYS en Mr. J. GHYSELS, advocaten bij de balie te Brussel, voor de gemeenten Beersel en Zaventem, voornoemd,
Mr. M. DEPANDELAERE loco Mr. Ch. JULIENS, advocaten bij de balie te Brussel, voor de gemeente Zemst;
Mr. P. VAN ORSHOVEN, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel;
Mr. H. SCHEYVAERTS, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Waalse Gewestexecutieve, rue de Fer 42, 5000 Namur;
- hebben de rechters-verslaggevers K. BLANCKAERT en M. MELCHIOR verslag uitgebracht;
- zijn voornoemde advocaten gehoord;
- zijn de samengevoegde zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. IN RECHTE

1. Wat betreft de aangevochten bepalingen

De verzoekende partijen vorderen de gedeeltelijke vernietiging van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 30 december 1989.

Geviseerd is het onderdeel van artikel 2 van voormeld decreet, dat artikel 47 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen wijzigt, en dit meer bepaald in zoverre met § 2, 4° van voormeld artikel 47 een milieuheffing wordt ingevoerd van "350 frank per ton voor het ophalen van afvalstoffen in het Vlaamse Gewest om gestort of verbrand te worden buiten het Vlaamse Gewest".

De gemeente BEERSEL vordert bovendien de vernietiging van artikel 2 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989 voor zover het de artikelen 47quinquies, 47sexies, 47octies, 47decies, §§ 2 en 4, en 47undecies wijzigt of invoegt in voormeld decreet van 2 juli 1981 van het Vlaamse Gewest.

Die bepalingen handelen alle over de inning van de verschillende heffingen die het decreet vaststelt.

2. Wat betreft de ontvankelijkheid van de memorie van de Vlaamse Executieve

2.A.1. In deze zaak past het de ontvankelijkheid van de memorie van de Vlaamse Executieve te behandelen, alvorens de ontvankelijkheid van de beroepen wordt onderzocht.

De gemeenten ZAVENTEM en BEERSEL betwisten immers de ontvankelijkheid van de memorie van de Vlaamse

Executieve, waarin een aantal excepties van niet-ontvankelijkheid van de beroepen zijn aangevoerd.

2.A.2. *De voornoemde gemeenten wijzen er in hun memories van antwoord op dat enkel namens de gemeenschapsminister van leefmilieu, natuurbehoud en landinrichting, de heer T. KELCHTERMANS, een memorie is ingediend. Zij betogen dat die memorie niet-ontvankelijk is bij ontstentenis van een besluit van de Executieve om in rechte te treden en van een besluit dat de gemeenschapsminister machtigt namens de Executieve op te treden.*

2.B. Artikel 69 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bepaalt dat de Executieve collegiaal beraadslaagt, onverminderd de door haar toegestane delegaties. Overeenkomstig artikel 82 van diezelfde wet worden de rechtsgedingen van de Gemeenschap of het Gewest, als eiser of als verweerder, gevoerd namens de Executieve, ten verzoeken van het door deze aangewezen lid.

De uitdrukking "ten verzoeken van" is geen synoniem van "op vordering van" (à la requête de), maar duidt uitsluitend de fysieke persoon aan die de uitoefening van de vordering waartoe de Executieve heeft beslist voor het bevoegde rechtscollege zal behartigen.

Artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 11 december 1985 tot aanwijzing van de leden van de Executieve ten verzoeken waarvan de rechtsgedingen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest worden gevoerd (B.S. van 11 januari 1986), bepaalt : "De rechtsgedingen waarin de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest als verweerder optreden met betrekking tot aangelegenheden die tot de uitsluitende bevoegdheid behoren van een lid van de Vlaamse Executieve, worden gevoerd ten verzoeken van dat

lid van de Vlaamse Executieve".

Blijkens artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 22 februari 1989 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Executieve (B.S. van 8 maart 1989), is de heer T. KELCHTERMANS bevoegd voor het leefmilieu, de landinrichting en het natuurbehoud, evenals het waterbeleid, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, II, III en V van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen ten overstaan van de memorie van de Vlaamse Executieve is derhalve zonder grond.

3. Wat betreft de ontvankelijkheid van de beroepen

3.A.1. *In de beschikking van 12 juni 1991 waarbij werd beslist dat de zaak in staat van wijzen was, heeft het Hof te kennen gegeven "dat er vragen rijzen bij de ontvankelijkheid van een aantal beroepen doordat bepaalde gemeenten nog niet afdoende zouden hebben doen blijken van het bestaan van een tijdig genomen beslissing tot het instellen van het beroep door het college van burgemeester en schepenen (KRAAINEM - rolnr. 208, MERCHTEM - rolnr. 214, ZEMST - rolnr. 216, LINKEBEEK - rolnr. 219, BEERSEL - rolnr. 221 en STEENOKKERZEEL - rolnr. 226) en van de machtiging door de gemeenteraad (LENNIK - rolnr. 211, MERCHTEM - rolnr. 214, LINKEBEEK - rolnr. 219), BEERSEL - rolnr. 221 (partim - wat artikel 47quinquies e.v. betreft) en STEENOKKERZEEL - rolnr. 226)".*

3.A.2. *Bij het verzoekschrift namens de gemeente BEERSEL (rolnr. 221) was een uittreksel gevoegd van de notulen van de vergadering van de gemeenteraad van 31 mei 1990, waaruit blijkt dat "Het Schepencollege wordt gemachtigd beroep in te stellen bij het Arbitragehof tegen artikel 2, § 2, 4°, van het Decreet van 20 december 1989, houdende de invoering van een heffing van 350 fr./ton, voor het ophalen van afvalstoffen in het Vlaamse Gewest, wanneer deze afvalstoffen gestort of verbrand worden buiten het Vlaamse Gewest".*

Ter terechtzitting van 10 juli 1990 - in het kader van de schorsingsprocedure - werd namens de gemeente BEERSEL een uittreksel neergelegd uit de notulen van de vergadering van het college van burgemeester en schepenen, waaruit blijkt dat het college een raadsman heeft "gelast de belangen van de gemeente BEERSEL te behartigen in het beroep tot vernietiging van artikel 2, § 2, 4°, van het Decreet van 20 december 1989..."

3.A.3. *Geen van de hoger genoemde gemeenten heeft naderhand nog enig stuk ingediend en behoudens voor ZEMST en BEERSEL is niemand namens voormelde gemeenten ter zitting verschenen.*

3.A.4. *De Vlaamse Executieve is bovendien van mening dat moet worden nagegaan of de machtigingen wel zijn verleend overeenkomstig de regels van de besluitvorming, inzonderheid artikelen 87 en 97 van de gemeentewet.*

Waar de beraadslaging tot de machtiging niet vooraf op het agenda werd geplaatst, zou het zeer de vraag zijn of niet ten onrechte de hoogdringendheid werd ingeroepen nu de Raden toch zes maanden de tijd hadden om tot een beslissing te komen en de hoogdringendheid enkel het gevolg is van een eigen langdurig stilzitten.

3.B.1. *Naar luid van de artikelen 123, 8°, en 270 van de nieuwe gemeentewet is het college van burgemeester en schepenen belast met het voeren van de rechtsgedingen namens de gemeente, mits machtiging van de gemeenteraad.*

De beroepen tot vernietiging die bij het Arbitragehof worden ingesteld, moeten worden ingediend, op straffe van verval, binnen de in artikel 3 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 bepaalde termijnen.

Hieruit vloeit voort dat, overeenkomstig artikel 270, eerste lid, van de nieuwe gemeentewet, de machtiging van de gemeenteraad niet noodzakelijk de beslissing van het college moet voorafgaan.

De machtiging van de gemeenteraad kan worden voorgelegd tot de sluiting der debatten.

Niet ontvankelijk is het beroep tot vernietiging dat door een gemeente wordt ingesteld wanneer de verzoekende partij in gebreke blijft voor te leggen :

- a) een voor eensluidend verklaard uittreksel uit het notulenboek van de vergaderingen van het college van burgemeester en schepenen waaruit blijkt dat dit college, binnen de bij artikel 3 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 bepaalde termijn, besloten heeft het beroep in te stellen;
- b) een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing waarbij de gemeenteraad het college van burgemeester en schepenen heeft gemachtigd het beroep in te stellen;

3.B.2. In alle zaken werden de beroepen ingesteld namens het college van burgemeester en schepenen bij verzoekschrift ondertekend door de burgemeester en de gemeentesecretaris, met uitzondering van het verzoekschrift namens de gemeente BEERSEL (rolnr. 221), dat door een advocaat is ondertekend.

Enkel de gemeenten MEISE (rolnr. 212) en ZAVENTEM (rolnr. 217) en de stad VILVOORDE (rolnr. 213) hebben het bewijs geleverd van zowel de tijdige beslissing tot het in rechte treden door het college van burgemeester en schepenen als van de machtiging door de gemeenteraad, door neerlegging van de notulen van de desbetreffende respectieve vergaderingen.

3.B.3. Wat de gemeente BEERSEL (rolnr. 221) betreft, mag worden aangenomen dat met de aanstelling van een

raadsman om "... de belangen van de gemeente BEERSEL te behartigen in het beroep tot vernietiging ..." door het college van burgemeester en schepenen impliciet maar zeker is beslist om in rechte te treden.

Het Hof stelt evenwel vast, dat de aanstelling van een raadsman evenals de machtiging door de gemeenteraad enkel de bij artikel 2 van het decreet van 20 december 1989 ingevoegde paragraaf 2, 4°, van artikel 47 van het decreet van 2 juli 1981 betreft en niet de andere bepalingen waarvan in het verzoekschrift eveneens de vernietiging wordt gevraagd.

- 3.B.4. De bewering van de Vlaamse Executieve dat de bepalingen van de artikelen 87 en 97 van de nieuwe gemeentewet niet zouden in acht genomen zijn bij de beraadslaging van de gemeenteraad over de machtiging vindt geen steun in de elementen van het voor het Hof voorliggende dossier ; die exceptie van niet-ontvankelijkheid kan niet worden aangenomen.
- 3.B.5. Uit het voorgaande volgt, dat niet ontvankelijk zijn :
- a) de beroepen tot vernietiging ingesteld bij verzoekschriften in de zaken met rolnummers 208 (KRAAINEM), 211 (LENNIK), 214 (MERCHTEM), 216 (ZEMST), 219 (LINKEBEEK) en 226 (STEENOKKERZEEL) ; en
 - b) het beroep in de zaak met rolnummer 221 (BEERSEL) inzoverre het is gericht tegen de artikelen 47quinquies, sexies, octies, decies (§§ 2 en 4) en undecies van het decreet van 2 juli 1981 zoals ingevoegd bij artikel 2 van

het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989.

4. **Ten aanzien van het belang van de verzoekende partijen.**

4.A.1. De Vlaamse Executieve voert ook nog aan dat de beroepen niet-ontvankelijk zijn bij gebrek aan belang.

De Executieve wijst erop dat enkel de vernietiging wordt gevraagd van het belastbaar feit bepaald in artikel 47, § 2, 4°, van het decreet van 2 juli 1981 en betoogt dat de verzoekende partijen geen baat hebben bij de eventuele vernietiging ervan omdat zij ook dan principieel onderworpen blijven aan de milieuheffing, die besloten ligt in de niet-aangevochten paragraaf 1 van voormeld artikel 47.

De Executieve voegt hieraan toe dat de heffing geschiedt ten laste van ondernemingen, gemeenten en verenigingen van gemeenten die afvalstoffen ophalen. In de betrokken gemeenten geschiedt de ophaling ofwel door ondernemingen ofwel door verenigingen van gemeenten en worden de gemeenten zelf als zodanig dus niet rechtstreeks geraakt.

Bovendien zouden de gemeenten zelf hoe dan ook niet ongunstig worden geraakt omdat de heffing uiteindelijk op de inwoners zal worden afgewenteld.

4.A.2. De Waalse Gewestexecutieve is blijkens haar memorie van 3 september 1990 van mening dat de Vlaamse Executieve bij haar betoog over het gebrek aan belang van de verzoekende partijen een te beperkte draagwijdte geeft aan hun beroep.

Niet enkel het nieuwe artikel 47, § 2, 4°, van het decreet van 2 juli 1981, maar ook de eerste paragraaf van dat artikel zou geïviseerd zijn, in zover deze aanduidt wie aan de heffing onderworpen is, en met name de in § 2, 4°, bedoelde ondernemingen, gemeenten en verenigingen van gemeenten. Dat onderdeel van de eerste paragraaf zou alleszins zinloos worden als gevolg van de gevraagde vernietiging, aldus nog de Waalse Gewestexecutieve.

4.A.3. Wat het belang betreft, repliceren de gemeenten ZAVENTEM en BEERSEL in hun gelijkkluidende memories

van antwoord dat de heffing wel degelijk door de tweede paragraaf van voormeld artikel 47 en niet door de eerste ervan wordt ingevoerd.

Zij betogen dat het hoe dan ook uiteindelijk de gemeenten zelf zijn die moeten betalen en dat zij wel degelijk het vereiste belang hebben bij de vernietiging.

- 4.B.1. Gelet op artikelen 107ter van de Grondwet en 2, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof moeten natuurlijke- of rechtspersonen die een beroep tot vernietiging instellen, doen blijken van een belang om in rechte te treden.

Het vereiste belang is slechts aanwezig bij diegenen die door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig in hun situatie zouden kunnen worden geraakt.

- 4.B.2. Gemeenten die in het Vlaamse Gewest afval ophalen en buiten dat Gewest laten storten of verbranden - zoals de verzoekende partijen - kunnen rechtstreeks en ongunstig geraakt worden door de bestreden bepaling, die van die handeling een belastbaar feit maakt.

Het feit dat de gemeenten zelf niet als belastingplichtigen van de "milieuheffing" zijn aangemerkt wanneer de ophaling van afvalstoffen aan een onderneming of een intercommunale is toevertrouwd, doet hieraan niets af. Zij kunnen immers voldoende rechtstreeks worden geraakt doordat de belasting in de door hen te betalen prijs van de ophaling verrekend wordt.

De door de Vlaamse Executieve aangevoerde exceptie wordt verworpen.

5. Wat betreft de grond van de zaak

5.A.1. Ten aanzien van de schending van de territoriale bevoegdheid op fiscaal vlak door artikel 47, § 2, 4°, van het decreet van 2 juli 1981.

5.A.1.1. De verzoekende partijen voeren allen aan dat de Vlaamse Raad zijn territoriale bevoegdheid op fiscaal vlak te buiten is gegaan nu de aangevochten bepaling een heffing invoert op het ophalen van afvalstoffen in het Vlaamse Gewest die buiten dat Gewest worden gestort of verbrand.

Zij doen gelden dat deze heffing even hoog is als die op het storten van huisvuil in het Vlaamse Gewest, maar dat de Vlaams-Brabantse gemeenten bij gebrek aan voldoende voorzieningen in het eigen Gewest wel genoodzaakt zijn het opgehaalde huisvuil buiten dat Gewest te storten of doen verwerken.

De gemeenten zouden zodoende tweemaal moeten betalen terwijl zij geen beroep kunnen doen op diensten van het Vlaamse Gewest.

5.A.1.2. De Waalse Gewestexecutieve steunt in haar memorie de stelling van de verzoekende partijen.

Zij merkt op dat de punten 1, 2 en 3 van het kwesieuze artikel 47, § 2, een heffing opleggen voor het verwerken en storten van afvalstoffen, zowel

wanneer die uit het Vlaamse Gewest als daarbuiten afkomstig zijn. Het bestreden punt 4 van artikel 47, § 2, treft daarentegen specifiek de uitvoer.

De Executieve voegt hieraan toe, dat de bestreden heffing niet enkel belastingplichtigen uit het Vlaamse Gewest treft, maar ook personen van daarbuiten, hoewel die voor de ophaling geen beroep doen op enige dienst van het Vlaamse Gewest.

- 5.A.1.3. De Vlaamse Executieve is van oordeel dat het voor de territoriale bevoegdheid van de Gemeenschappen en de Gewesten op fiscaal vlak volstaat dat het belastbare feit zich voordoet in het gebied waarvoor men *ratione loci* bevoegd is en merkt op dat hieraan is voldaan doordat de grondslag van de heffing het ophalen is van afvalstoffen in het Vlaamse Gewest.

Waar de Waalse Gewestexecutieve aanvoert dat ten onrechte ook personen kunnen worden getroffen die niet in het Vlaamse Gewest gevestigd zijn, stelt de Vlaamse Executieve daar in haar memorie van antwoord tegenover dat de plaats waar het belastbare feit zich voordoet bepalend is voor de territoriale fiscale bevoegdheid, en niet de woonplaats van de belastingplichtige. Zij voegt daaraan toe, dat zelfs wanneer het belastbare feit zich tegelijk op het grondgebied van verschillende belastingheffende overheden zou voordoen en dit tot dubbele belasting aanleiding zou geven, dan nog geen bevoegdheidsprobleem rijst, zij het dat dan een of andere variante van een "dubbele-belastingverdrag" kan worden overwogen.

- 5.A.1.4. De gemeenten ZAVENTEM en BEERSEL repliceren in hun memories van antwoord dat in de regel niet het ophalen van afvalstoffen aan een heffing is onderworpen maar het storten of verbranden ervan, terwijl de betwiste heffing daarentegen enkel het ophalen viseert van afvalstoffen die buiten het Vlaamse Gewest worden gestort of verbrand.

Voornoemde gemeenten zijn van mening dat het de Vlaamse Raad niet toekomt het storten en verbranden van afvalstoffen in het Waalse Gewest aan een heffing te onderwerpen.

5.A.2. Ten aanzien van de schending, door artikel 47, § 2, 4°, van het decreet van 2 juli 1981, van artikel 6, § 1, II, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, de artikelen 107quater en 113 van de Grondwet en artikel 2 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

5.A.2.1. Naast het door alle verzoekende partijen aangevoerde middel afgeleid uit de schending van de territoriale bevoegdheid op fiscaal vlak, voert de gemeente BEERSEL in het eerste middel van haar verzoekschrift aan dat de Vlaamse Raad ook de materiële bevoegdheid mist om de bestreden bepaling aan te nemen.

De voornoemde gemeente betoogt met name dat artikel 47, § 2, 4°, van het decreet van 2 juli 1981 een retributie invoert op de uitvoer van afvalstoffen, en dat die materie krachtens artikel 6, § 1, II, 2°, van de wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd bij wet van 8 augustus 1988, uitdrukkelijk aan de nationale wetgever is voorbehouden.

Door in die materie een retributie in te voeren, werd volgens de gemeente het voormelde artikel geschonden, evenals de artikelen 107quater en 113 van de Grondwet en artikel 2 van de wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

In het derde middel van haar verzoekschrift voert de gemeente BEERSEL ondergeschikt aan dat de voormelde bepalingen eveneens geschonden zijn voor zover de bestreden heffing niet als een retributie maar als een belasting zou worden beschouwd.

In dat verband merkt de gemeente BEERSEL op dat de uitvoer van afvalstoffen reeds het voorwerp uitmaakt van een bij wet van 9 juli 1984 en koninklijk besluit van 4 augustus 1987 geheven belasting ten behoeve van de Staat en dat de Raden niet gemachtigd zijn belastingen te heffen op materies die reeds aan een nationale belasting onderworpen zijn.

5.A.2.2. Ook de Waalse Gewestexecutieve is blijkens haar memorie van mening dat de in het eerste en derde middel in het verzoekschrift van de gemeente BEERSEL aangehaalde bepalingen geschonden zijn.

De Executieve betoogt dat met de bestreden heffing een niet-fiscale ontvangst wordt beoogd waarop

artikel 2 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 van toepassing is. Dat artikel laat dergelijke ontvangsten slechts toe voor zover zij verbonden zijn aan de uitoefening van een eigen bevoegdheid.

Nu de nationaal gebleven bevoegdheden inzake in-, uit- en doorvoer van afvalstoffen niet alleen de in-, uit- en doorvoer tussen staten behelst, maar ook deze tussen Gewesten, is de Vlaamse Raad getreden op een domein dat niet tot haar bevoegdheid behoort, aldus nog de Waalse Gewestexecutieve.

- 5.A.2.3. Naar de mening van de Vlaamse Executieve is de kwestieuze milieuheffing geen retributie omdat er geen directe tegenprestatie is van de belastingheffende overheid, laat staan dat deze op vrijwillige basis of ten behoeve van de belastingplichtige ut singuli zou worden gedaan.

De Executieve haalt artikel 110, § 2, van de Grondwet aan als juridische grondslag voor de fiscale autonomie van de deelentiteiten en betoogt dat de drie regels die deze autonomie modaliseren of beperken ten deze in acht genomen zijn.

Vooreerst werd de belasting onmiskenbaar bij decreet ingevoerd.

Vervolgens valt de betwiste heffing niet onder een door de nationale wetgever krachtens het tweede lid van artikel 110, § 2, van de Grondwet bepaalde uitzonderingen, en met name niet onder artikel 11 van de bijzondere financieringswet van 16 januari 1989, noch onder de wet van 23 januari 1989 houdende uitvoering van voormelde grondwetsbepaling, aldus nog de Vlaamse Executieve.

Waar de gemeente BEERSEL in dat verband wijst op het feit dat de uitvoer van afvalstoffen reeds krachtens de wet van 9 juli 1984 en door het koninklijk besluit van 4 augustus 1987 het voorwerp uitmaakt van een belasting, preciseert de Vlaamse Executieve dat het daar niet gaat om een belasting maar om een retributie voor administratiekosten betreffende de aangifte inzake uitvoer, invoer of doorvoer van afvalstoffen buiten België.

Tenslotte werd ook de derde en laatste beperking van de fiscale bevoegdheid van de deelentiteiten, met name op territoriaal vlak, volgens de Vlaamse Executieve gerespecteerd. De argumenten die de

Executieve daarbij doet gelden, zijn reeds weergegeven bij de uiteenzetting van het verweer van de Vlaamse Executieve tegen de door alle verzoekende partijen aangevoerde grief betreffende de territoriale bevoegdheidsverschrijving op fiscaal vlak.

5.A.2.4. In haar memorie van antwoord bevestigt de gemeente BEERSEL dat de uitvoer van afvalstoffen niet tot de bevoegdheid van de Gewesten behoort. Het standpunt van de Waalse Gewestexecutieve dat artikel 6, § 1, II, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ook geldt voor de betrekkingen tussen Gewesten, wordt door de gemeente bijgetreden.

5.A.3. Ten aanzien van de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet door artikel 47, § 2, 4°, van het decreet van 2 juli 1981.

5.A.3.1. De verzoekende partijen voeren ook aan dat de Vlaams-Brabantse gemeenten gediscrimineerd worden omdat zij evenzeer als andere Vlaamse gemeenten onderworpen zijn aan de heffing, terwijl zij anders dan laatstgenoemde gemeenten niet de mogelijkheid hebben om zich in het Vlaamse Gewest van hun afvalstoffen te ontdoen.

Die discriminatie zou des te erger zijn, nu de bestreden bepaling bovendien zou strijden met de artikelen 30 en 36 van het E.E.G.-Verdrag inzake het vrij verkeer van goederen.

Voor zover de heffing als een retributie zou worden beschouwd, doet de gemeente BEERSEL in het tweede middel van haar verzoekschrift gelden dat voor de Vlaams-Brabantse gemeenten de retributie het loutere ophalen van afvalstoffen betreft en dit niettegenstaande het feit dat deze gemeenten zelf voor het ophalen moeten instaan en de heffing geenszins in verhouding staat tot enige gepresteerde dienst. De andere gemeenten worden daarentegen belast op het storten of verwerken van afvalstoffen en zijn de retributie slechts verschuldigd in de mate dat zij van de aangeboden diensten gebruik maken.

Indien de heffing ten aanzien van de Vlaams-Brabantse gemeenten daarentegen een belasting zou zijn, dan is er volgens het ondergeschikte vierde middel in het verzoekschrift van de gemeente BEERSEL eveneens een discriminatie nu die gemeenten aan een ophaalbelasting onderworpen zijn en de andere gemeenten enkel aan een retributie voor het storten of verwerken van afvalstoffen.

Bovendien zou ook artikel 110 van de Grondwet geschonden zijn omdat er reeds gemeentebelastingen worden geheven op het ophalen van huisvuil.

Voor de gemeente BEERSEL zou de bestreden bepaling, ongeacht of het gaat om een belasting dan wel een retributie, blijkens een vijfde middel ook nog discriminatoir zijn omdat een onderscheid wordt gemaakt dat in strijd is met zowel de bevoegdheidsregels betreffende de Belgische economische en monetaire unie als de artikelen 30 en 36 van het E.E.G.-Verdrag.

- 5.A.3.2. Ook de Waalse Gewestexecutieve geeft in haar memorie als mening te kennen dat de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet geschonden zijn, zij het om een andere reden, die niet de aard van de gemeenten maar wel de aard van de afvalstoffen betreft.

De Executieve is van oordeel dat, rekening houdend met het beginsel dat de vervuiler betaalt, milieuheffingen kunnen worden ingevoerd om aan te zetten tot een vermindering van het achterlaten van afvalstoffen of de uitstoot van ongewenste substanties. Verschillen in heffing naargelang het gevaar of de schadelijkheid van afvalstoffen kunnen in die context gerechtvaardigd zijn.

De Executieve merkt op dat er voor afvalstoffen die niet worden uitgevoerd een diversificatie is in de heffingen naargelang de aard of de bestemming van de afvalstoffen. De heffing op de afvalstoffen die gestort of verwerkt worden buiten het Vlaamse Gewest geldt daarentegen zonder onderscheid naargelang de aard van de afvalstoffen.

Het verschil in behandeling naargelang de afvalstoffen in het Gewest blijven dan wel worden uitgevoerd, is volgens de Waalse Gewestexecutieve discriminatoir omdat het behoud of de uitvoer noch de verantwoordelijkheid van de vervuiler, noch het gevaar van de afvalstoffen wijzigt.

- 5.A.3.3. Volgens de Vlaamse Executieve ligt de beweerde ongelijke behandeling tussen de Vlaams-Brabantse gemeenten, die voor het storten of verwerken van hun afval niet in het Vlaamse Gewest terecht kunnen, en de andere gemeenten die dat wel kunnen, niet besloten in de aangevochten bepaling, maar is zij hoogstens het gevolg van een feitelijke toestand. Sommigen bevinden zich nu eenmaal in de door de bestreden bepaling beoogde situatie en anderen niet, hetgeen van henzelf afhangt.

Bovendien is er naar het oordeel van de Executieve zelfs geen feitelijke ongelijkheid, omdat een even zware heffing geldt voor het storten van huishoudelijke afvalstoffen in het Vlaamse Gewest als voor het ophalen van afvalstoffen met het oog op het storten of verbranden buiten het Vlaamse Gewest.

De verzoekende partijen houden volgens de Vlaamse Executieve ook ten onrechte voor dat alleen de Vlaams-Brabantse gemeenten tweemaal moeten betalen, aangezien ook de andere gemeenten, onverminderd de in hun geval toepasselijke milieuheffing, nog stort- of verwerkingskosten te regelen hebben, kosten die overigens hoger zijn in het Vlaamse Gewest dan in het Waalse.

Vele Vlaams-Brabantse gemeenten kunnen wel in het Vlaamse Gewest terecht, maar voeren hun afvalstoffen af naar het Waalse Gewest omdat dan de totaliteit van de transport- en stort- of verwerkingskosten lager uitvalt, aldus nog de Vlaamse Executieve in haar memorie.

Wat de beweerde schending van de artikelen 30 en 36 van het E.E.G.-Verdrag betreft, betoogt de Vlaamse Executieve dat het Hof niet bevoegd is aan die bepalingen te toetsen en dat een dergelijk middel dus niet ontvankelijk is.

In zover een schending van de Belgische economische en monetaire unie wordt aangevoerd, doet de Vlaamse Executieve gelden dat de aangevochten heffing volstrekt neutraal is ten aanzien van het vrij verkeer van goederen. De heffing op het ophalen in het Vlaamse Gewest van afvalstoffen die erbuiten gestort of verbrand worden, is immers even hoog als op het storten in het Vlaamse Gewest. Alleen wanneer de gewraakte heffing er niet zou zijn, zou de uitvoer van afvalstoffen beïnvloed kunnen worden.

Waar de gemeente BEERSEL in het vierde middel van haar verzoekschrift aanvoert dat niet alleen de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet maar ook artikel 110 ervan geschonden wordt aangezien de gemeenten zelf ook reeds belastingen heffen op het ophalen van huisvuil, stelt de Vlaamse Executieve daar tegenover dat het adagium "non bis in idem" geen dwingend fiscaal rechtsbeginsel is maar hoogstens een richtsnoer voor de wetgever, dat dan nog enkel geldt wanneer het gaat over eenzelfde belasting die door dezelfde overheid met dezelfde grondslag wordt geheven op eenzelfde

belastingplichtige, wat in onderhavige zaak geenszins het geval is.

Ten overstaan van de Waalse Gewestexecutieve doet de Vlaamse Executieve in haar memorie van antwoord bijkomend gelden, dat het niet opgaat uitsluitend de bestemming, de aard of het gevaar van bepaalde afvalstoffen of hun verwerking te beschouwen als rechtsgeldige criteria voor diversificatie en dat het principe "de vervuiler betaalt" niet het enige geldige motief is om een belasting te heffen op de ophaling van afvalstoffen.

- 5.A.3.4. In hun gelijkkluidende memories van antwoord verklaren de gemeenten ZAVENTEM en BEERSEL het niet eens te zijn met de stelling van de Vlaamse Executieve dat de ongelijke behandeling het gevolg zou zijn van feitelijke toestanden die van de betrokkenen zelf zouden afhangen.

Zij voeren aan dat zelfs uit de parlementaire voorbereiding van het kwestieuze decreet blijkt dat men in het bijzonder de Vlaams-Brabantse gemeenten beoogde en dat het dus gaat om een op maat van welbepaalde belastingplichtigen gesneden belasting.

Ook de stelling dat er een even zware heffing geldt als de afvalstoffen niet uit het Vlaamse Gewest worden afgevoerd, wordt door de gemeenten ZAVENTEM en BEERSEL als onjuist afgewezen. Zij merken op dat de heffing voor het verbranden van afvalstoffen in een Vlaamse verbrandingsoven slechts 150,- Fr. per ton bedraagt, tegenover 350,- Fr. voor het ophalen van afvalstoffen die buiten het Vlaamse Gewest worden verbrand.

De gemeenten ZAVENTEM en BEERSEL betogen vervolgens dat de Vlaamse Executieve, door op te merken dat de afvalverwerking in het Waalse Gewest goedkoper is, zelf toegeeft dat juist het transport naar en de verwerking in een ander Gewest geviseerd werd. Door daarenboven te verklaren dat de Vlaams-Brabantse gemeenten het huisvuil naar het Waalse Gewest uitvoeren omdat dan de totaliteit van de transport- en stort- of verwerkingskosten lager zijn, geeft de Vlaamse Executieve in de ogen van de gemeenten ZAVENTEM en BEERSEL ook toe dat het gemaakte onderscheid ongeoorloofd is want in strijd met de overeenkomstig het E.E.G.-Verdrag en in de Belgische economische en monetaire unie geldende regels inzake vrij verkeer van goederen.

Dat de heffing neutraal zou zijn ten opzichte van

het vrij verkeer van goederen, wordt door de gemeenten ZAVENTEM en BEERSEL in hun memories van antwoord tegengesproken. Zij verwijzen naar de verschillende tarieven, waaruit volgens hen blijkt dat de uitvoer naar verbrandingsovens buiten het Vlaamse Gewest beduidend ontmoedigd wordt. De uitvoer van vele bijzondere soorten afval zou zelfs helemaal belet worden, bijvoorbeeld voor inerte afvalstoffen, asbesthoudende afvalstoffen, mijnbouwafval, baggerspecie, en dergelijke, omdat voor het storten daarvan in het Vlaamse Gewest veel lagere tarieven gelden dan voor het ophalen ervan om ze elders te storten.

Voor het geval de heffing door het Hof niet als een retributie maar als een belasting zou worden gekwalificeerd, bevestigt de gemeente BEERSEL in haar memorie van antwoord dat de heffing een belasting invoert op het ophalen van huisvuil waarvoor de gemeenten bevoegd zijn en reeds belastingen heffen. Door een belasting in te voeren met een doel dat tot de gemeentelijke bevoegdheden behoort, wordt volgens de gemeente zonder redelijke verantwoording een dubbele belasting geheven die discriminerend is voor de overheid die een belasting invoert in overeenstemming met het beoogde doel.

5.B.1. Ten aanzien van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten

5.B.1.1. Artikel 6, § 1, II, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, bepaalt :

"De aangelegenheden bedoeld in artikel 107quater van de Grondwet zijn :

(...)

II. Wat het leefmilieu betreft :

(...)

2° Het afvalstoffenbeleid met uitzondering van de invoer, de doorvoer en de uitvoer en van de radioactieve afval; ...".

5.B.1.2. Het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen bevat een instrumentarium om het ontstaan van milieuhinder en -verontreiniging door afval te voorkomen, met name een vergunningssysteem, uitbatingsvoorwaarden voor alle types van afvalverwijderingsinstallaties, de meldings- en aangifteplicht.

Hoofdstuk IX van het decreet stelt een "milieuhelling" op de verwijdering van vaste afvalstoffen in, die erop gericht is het ontstaan van afval en milieuverontreiniging aan de bron maximaal te beperken.

Artikel 47, § 2, bepaalt het bedrag van de "heffing"; aan meer milieuverontreinigende verwijderingstechnieken wordt een hogere "heffing" opgelegd om ze te ontmoedigen, terwijl aan minder milieuverontreinigende technieken een lagere "heffing" wordt opgelegd om ze aan te moedigen en activiteiten van terugwinning en recyclage niet door de heffing worden getroffen.

5.B.1.3. Onder de vóór de inwerkingtreding van het bestreden artikel 47, § 2, 4°, bestaande regeling was geen "milieuheffing" verschuldigd voor afvalstoffen die naar stortplaatsen of verbrandingsinstallaties buiten het Vlaamse Gewest werden afgevoerd. De bestreden bepaling maakt een einde aan die toestand en voorziet in een "heffing", ten bedrage van 350 frank per ton, voor het ophalen van afvalstoffen in het Vlaamse Gewest om gestort of verbrand te worden buiten het Vlaamse Gewest.

5.B.1.4. Die zogenaamde "milieuheffing" verschijnt niet als de vergoeding van een dienst die de overheid presteert ten voordele van de heffingsplichtige individueel beschouwd ; zij is dus geen retributie, maar een belasting.

Bij het bepalen van de bevoegdheid van de Vlaamse Raad tot het instellen van de betwiste "milieuheffing" moeten de bepalingen van artikel 113 van de Grondwet en van artikel 2 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten dan ook buiten beschouwing blijven.

Het feit dat aan die belasting nadien een welbepaalde bestemming wordt gegeven bij artikel 3 van

het decreet van 23 januari 1991 houdende oprichting van een "Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur", verandert geenszins de ware aard ervan.

5.B.1.5. Artikel 110, § 2, van de Grondwet bepaalt :

"§ 2. Geen belasting ten behoeve van de Gemeenschap of het Gewest kan worden ingevoerd dan door een decreet of een in artikel 26bis bedoelde regel.

De wet bepaalt ten aanzien van de in het vorige lid bedoelde belastingen, de uitzonderingen waarvan de noodzakelijkheid blijkt."

Het enig artikel van de wet van 23 januari 1989 houdende uitvoering van artikel 110, § 2, tweede lid, van de Grondwet, luidt :

"In de gevallen die niet voorzien zijn in artikel 11 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, zijn de Raden niet gemachtigd om belastingen te heffen op de materies die het voorwerp uitmaken van de belasting door de Staat, noch opcentiemen te heffen op belastingen en heffingen te voordele van de Staat, noch kortingen hierop toe te staan."

Artikel 11 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten bepaalt :

"De Gemeenschappen en de Gewesten kunnen geen opcentiemen heffen of kortingen toestaan op de in deze wet bedoelde belastingen, behalve op die welke bedoeld zijn in de artikelen 3, eerste lid, 6° en 6, § 2.

Met uitzondering van de bij deze wet voorziene gevallen, zijn de Gemeenschappen en de Gewesten niet gemachtigd belastingen te heffen op de materies die het voorwerp uitmaken van een in deze wet bedoelde belasting."

5.B.1.6. Het ophalen van afvalstoffen waarop door de

bestreden bepaling een belasting wordt geheven is een materie die niet het voorwerp uitmaakt van een in de bijzondere wet van 16 januari 1989 bedoelde belasting.

Het ophalen van afvalstoffen is evenmin een materie die het voorwerp uitmaakt van een belasting door de Staat. De heffing ingevoerd bij koninklijk besluit van 4 augustus 1987 betreffende de retributies ingesteld in het raam van de uitvoer, de invoer en de doorvoer van afvalstoffen, behelst een retributie voor administratiekosten gevestigd op het afleveren van formulieren voor de aangifte inzake uitvoer, invoer of doorvoer van afvalstoffen bedoeld bij de wet van 9 juli 1984, en heeft niet het ophalen van afvalstoffen tot voorwerp.

Ten deze is de algemene fiscale bevoegdheid die de Grondwet aan het Gewest toekent dus niet belemmerd door de hoger vermelde bepalingen van de wetten van 16 en 23 januari 1989.

- 5.B.1.7. De uitoefening van de toegekende eigen fiscale bevoegdheid door een Gemeenschap of door een Gewest mag evenwel geen afbreuk doen aan de globale Staatsopvatting, zoals die tot uiting komt in de opeenvolgende Grondwetsherzieningen van 1970, 1980 en 1988 en in de respectieve bijzondere en gewone wetten tot bepaling van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

Uit het geheel van de desbetreffende teksten, en inzonderheid uit de bepalingen van artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 - ingevoegd bij artikel 4, § 8, van de

bijzondere wet van 8 augustus 1988 - en van artikel 9, § 1, derde lid, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 blijkt dat het nieuwe Belgische Staatsbestel berust op een economische en monetaire unie, d.i. het institutioneel kader van een uit deelgebieden opgebouwde economie, dat gekenmerkt wordt door een geventueerde markt (de economische unie) en door de eenheid van de munt (de monetaire unie).

Hoewel het nieuwe artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen kadert in de toewijzing van bevoegdheden aan de Gewesten wat de economie betreft, geldt die bepaling als de uitdrukkelijke uiting van de wil van de bijzondere wetgever om een eenvormige basisregeling van de organisatie van de economie in een geïntegreerde markt te handhaven.

Het bestaan van een economische unie impliceert in de eerste plaats het vrij verkeer van goederen en produktiefactoren tussen de deelgebieden van de Staat. Wat het goederenverkeer betreft, zijn niet bestaanbaar met een economische unie de maatregelen die autonoom door de deelgebieden van de unie - in casu de Gewesten - worden vastgesteld en het vrij verkeer belemmeren ; dit geldt noodzakelijkerwijs voor alle interne douanerechten en alle heffingen met gelijke werking.

Derhalve moet worden onderzocht of de door artikel 47, § 2, 4°, ingestelde belasting al dan niet een intern douanerecht of een heffing met gelijke werking is, dit is een eenzijdig opgelegde last die wegens grensoverschrijding op goederen wordt geheven.

5.B.1.8. De bedoelde belasting op het verwijderen van afvalstoffen is verschuldigd :

- a) voor het ophalen van afvalstoffen, niet voor het overbrengen van die afvalstoffen naar buiten het Vlaamse Gewest;
- b) "op het tijdstip dat de afvalstoffen ... worden opgehaald door de in § 2, 4°, bedoelde ondernemingen, gemeenten en verenigingen van gemeenten" (artikel 47, § 3), niet op het tijdstip van de uitvoer buiten het Vlaamse Gewest van die afvalstoffen;
- c) door de ophaler van de afvalstoffen, niet door de natuurlijke of rechtspersoon die de afvalstoffen uitvoert;
- d) op basis van de aangifte, zoals bepaald in artikel 47ter, § 1, van het decreet van 2 juli 1981, niet op basis van het effectieve overbrengen van afvalstoffen naar buiten het Gewest.

De bedoelde belasting verschijnt dus niet, noch door het belastbaar feit, noch door het voorwerp van de belasting, noch door de persoon van de belastingplichtige, noch door de wijze van inning, als een intern douanerecht.

Het betreft in huidig geval een door de overheid krachtens algemene regels afgedwongen bijdrage welke direct of indirect verband houdt met de door de heffingsplichtige veroorzaakte belasting van het milieu.

5.B.1.9. Toch is bedoelde belasting een maatregel die van aard is om de uitvoer van afvalstoffen uit het Vlaamse Gewest negatief te beïnvloeden.

In beginsel is een dergelijke maatregel niet bestaanbaar met de economische unie.

Het doel van de omstreden maatregel is echter niet het leggen van een bijkomende belasting op afvalstoffen die worden uitgevoerd, ten aanzien van in het Vlaamse Gewest verwerkte afvalstoffen, maar integendeel, het fiscaal op dezelfde voet stellen van die uitgevoerde afvalstoffen, door een einde te maken aan de immuniteit die zij genoten. Dergelijke volledige vrijstelling van belasting kan de ophalers van afvalstoffen ertoe aanzetten op massale wijze hun afvalstoffen uit te voeren, wat elk planmatig afvalstoffenbeleid in het Vlaamse Gewest zou onmogelijk maken, de rendabiliteit van de inrichtingen die er belast zijn met de verwijdering van afvalstoffen in het gedrang zou brengen en aan de openbare overheden geen mogelijkheid tot het stimuleren van hun recyclage zou laten.

De betwiste maatregel verschijnt als noodzakelijk om de goede uitvoering van het programma van afvalverwijdering te verzekeren.

De decreetgever blijft binnen de hem door de bij of krachtens de Grondwet vastgestelde regels toegewezen bevoegdheid met betrekking tot het afvalstoffenbeleid wanneer hij het noodzakelijk acht, ter ondersteuning van een globaal beleid in deze aangelegenheid, een "milieuheffing" in te stellen, die niet verder reikt dan het opheffen van het gunstiger fiscaal regime dat uitgevoerde afvalstoffen voordien genoten en die afvalstoffen aan een belasting van een identiek bedrag onderwerpt als die welke is verschuldigd voor het storten van afvalstoffen op een in het Vlaamse

Gewest gelegen stortplaats vergund voor huishoudelijke afvalstoffen.

Een dergelijke belasting vermag, zoals te dezen, door de Gewesten, elk voor hun eigen territoriale bevoegdheidssfeer, te worden ingesteld en is niet strijdig met het vrij verkeer van goederen en diensten binnen een geïntegreerde markt.

5.B.2. Ten aanzien van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet

5.B.2.1.1. In de gevallen die geregeld zijn bij artikel 47, § 2, 1° tot 3°, is de belasting verschuldigd door de uitbaters van de bedoelde vergunningsplichtige inrichtingen ; het aangevochten artikel 47, § 2, 4°, legt de belastingschuld ten laste van de ophalers van afvalstoffen.

5.B.2.1.2. Het komt de decreetgever toe te oordelen in hoeverre het opportuun is de verschillende categorieën van personen die milieuverontreiniging veroorzaken te verplichten een belasting te betalen en te beslissen slechts één van die categorieën eraan te onderwerpen, in het geval van artikel 47, § 2, 4°, de ophalers van afvalstoffen, wier keuze van methode van verwijdering van die afvalstoffen in direct verband staat met de voor de bescherming van het milieu door de overheid ten laste genomen uitgaven.

Daarbij vermag de decreetgever evenwel niet de draagwijdte van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet te miskennen door de ophalers van afvalstoffen op discriminerende wijze te behandelen ten opzichte van de met hen vergelijkbare categorieën van personen.

5.B.2.1.3. In het kader van een preventief beleid, met het oog op het verminderen van de door afvalstoffen veroorzaakte vervuiling, heeft de decreetgever in het huidige geval een belasting ingesteld op de diverse vormen van verwijdering van afvalstoffen.

Die belasting is verschuldigd per ton afvalstoffen :

- a) door de uitbaters van stortplaatsen en verbrandingsinstallaties, indien die vormen van verwijdering van afvalstoffen in het Vlaamse Gewest worden toegepast;
- b) door de ophalers van afvalstoffen, indien deze de bedoeling hebben om afvalstoffen buiten het Vlaamse Gewest te storten of te verbranden.

Die decreetsbepaling is verantwoord door de zorg om de afvalstoffen die uit het Vlaamse Gewest worden verwijderd niet aan de belasting te onttrekken.

Door in de gegeven omstandigheden de belasting ten laste van de ophalers te leggen en het bedrag ervan niet hoger te stellen dan het bedrag dat, bijvoorbeeld, verschuldigd is voor het storten van afvalstoffen op een stortplaats vergund voor huishoudelijke afvalstoffen, heeft de decreetgever geen onevenredige last opgelegd aan één van de categorieën van personen die betrokken zijn bij de verwijdering van afvalstoffen.

5.B.2.2. De verzoekende partijen voeren nog als schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet aan dat de bestreden bepaling van artikel 47, § 2, 4°, de

gemeenten van Vlaams-Brabant discrimineert ten opzichte van de overige gemeenten van het Vlaamse Gewest, aangezien de laatstgenoemde voor het verwerken of storten van hun afvalstoffen in het Vlaamse Gewest terecht kunnen, terwijl de eerste op stortplaatsen in het Waalse Gewest zouden aangewezen zijn.

Het Hof stelt vast dat de bestreden belasting geldt ten aanzien van alle Vlaamse gemeenten, zonder enig onderscheid, en precies is ingevoegd in artikel 47, § 2, van het decreet van 2 juli 1981 om te vermijden dat de gemeenten van Vlaams-Brabant, die hun afvalstoffen laten storten of verbranden buiten het Vlaamse Gewest, in een gunstiger fiscale positie zouden geplaatst blijven.

De bestreden belasting behelst derhalve geen discriminatie ten aanzien van bepaalde gemeenten.

- 5.B.2.3. De gemeente Beersel voert bijkomend als schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, in samenhang met artikel 110 van de Grondwet, aan dat de bestreden bepaling van artikel 47, § 2, 4°, een "dubbele belasting" uitmaakt met de onderscheiden gemeentebelastingen geheven op het ophalen van huisvuil en een gemeentebelasting opheft, wat niet tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest behoort.

Hoe dan ook mist dat middel feitelijke grondslag : enerzijds, heft de aangevochten bepaling van artikel 47, § 2, 4°, geen gemeentebelasting op ; anderzijds, zijn de bedoelde gemeentebelastingen op het ophalen van huisvuil verschuldigd door de ingezetenen van de gemeente terwijl de betwiste belasting ten laste valt van de "ondernemingen,

gemeenten en verenigingen van gemeenten" die afvalstoffen ophalen.

OM DEZE REDENEN,

HET HOF,

verklaart de beroepen ingesteld door de gemeenten KRAAINEM (rolnr. 208), LENNIK (rolnr. 211), MERCHTEM (rolnr. 214), ZEMST (rolnr. 216), LINKEBEEK (rolnr. 219) en STEENOKKERZEEL (rolnr. 226) niet ontvankelijk, en evenmin dat van de gemeente BEERSEL (rolnr. 221) in zoverre het strekt tot vernietiging van de artikelen 47quinquies, sexies, octies, decies (§§ 2 en 4) en undecies van het decreet van 2 juli 1981 zoals ingevoegd bij artikel 2 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989;

verklaart de beroepen ingesteld door de gemeenten MEISE (rolnr. 212) en ZAVENTEM (rolnr. 217) en de stad VILVOORDE (rolnr. 213) en dat van de gemeente BEERSEL (rolnr. 221) ontvankelijk in zoverre zij strekken tot vernietiging van artikel 47, § 2, 4°, van het decreet van 2 juli 1981 zoals ingevoegd bij artikel 2 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989,

en verwerpt die beroepen.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof op de openbare terechtzitting van 14 november 1991.

De griffier,

De voorzitter,

L. POTOMS

J. DELVA